

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2009

La Fundació Privada Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA es va constituir en data 20 de desembre de 2005. El seu domicili social està situat a Campus del Baix Llobregat, Parc Mediterrani de la Tecnologia, al Carrer Esteve Terrades num. 8 de Castelldefels.

La **Fundació Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari UPC-IRTA (CREDA)**, fundació privada, es crea amb la finalitat d'inspirar-se en un model d'actuació pública dirigida al desenvolupament de l'agricultura, la modernització de llurs estructures així com la potenciació del medi rural. El CREDA té com a **missions i objectius** els següents:

- a) Impulsar la recerca i la prestació de serveis en els àmbits de l'economia, el dret i la sociologia aplicats als àmbits agroalimentari i de desenvolupament rural de la nostra societat.
- b) Assessorar a la Generalitat de Catalunya en temes relacionats amb l'economia agroalimentària.
- c) Prestar assistència i suport tècnics a les empreses i organitzacions del sector agroalimentari de l'economia, i assessorar i donar suport tècnic a les institucions i organismes públics que ho requereixin per tal de millorar la seva capacitat de treball i de prestació de serveis.
- d) Impulsar la cooperació científica amb altres centres nacionals i internacionals de recerca en economia i desenvolupament agroalimentaris.
- e) Organitzar activitats i cursos de formació sobre aspectes bàsics, científics i tecnològics en els àmbits propis de l' institut.
- f) Participar en els programes de formació de les universitats catalanes en els àmbits de treball de la fundació.
- g) Difondre informació científica i tècnica sobre els camps esmentats.
- h) Promoure el desenvolupament de la ciència i la transferència de tecnologia.
- i) Impulsar les activitats d'extensió tècnica vinculades als processos inclosos en els àmbits d'estudi i anàlisi del CREDA.
- j) Promoure i posar al servei de la comunitat científica un centre basat en criteris de qualitat, que amb la voluntat de ser centre de referència, sigui competitiu i especialment apte per a concórrer per si mateix o en col·laboració amb d'altres entitats a diferents programes d'investigació.

Els patrons de la Fundació a data 31 de desembre de 2009 són:

- IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries)
- UPC (Universitat Politècnica de Catalunya)

INDEX DE LA MEMÒRIA

I. SÍNTESE D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre	3
---------------------------------------	---

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitius	4
II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T	
II.2.1 Observatoris	11
II.2.2 Contractes	11

III. TRANFERENCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació	16
III.2. Congressos organitzats pel centre	16

IV. PUBLICACIONS

IV.1. Articles científics	17
IV.2. Comunicacions presentades a congressos	17

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Tesis Doctorals llegides	20
V.2. Treballs Fi de Carrera llegits	20
V.3. Revisors de revistes científiques 2009	20
V.4. Seminaris organitzats al CREDA	21
V.5. Estadies i col·laboracions en altres països	22

VI. PERSONAL DEL CENTRE A 31 DE DESEMBRE DE 2009

VI.1. Personal RDT	23
VI.2. Personal RDT en pràctiques	23
VI.3. Personal serveis científic tècnics	23
VI.4. Personal Suport i Administració	23

I. SÍNTESI D'ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS

I.1. Activitats de creació del Centre

El personal de CREDA té àmplia experiència en diversos aspectes relacionats amb l'economia i el desenvolupament agroalimentari.

Les principals àrees d'actuació del CREDA són:

- **Investigacions de mercat i comportament del consumidor:** estudis ad hoc per a empreses específiques (posicionament al mercat, demanda potencial, anàlisis de proveïdors...). Enfocament cap a tot tipus de productes: aliments funcionals, ecològics, agricultura integrada, aliments transgènics, aliments de quarta i quinta gamma..., etc.
 - **Demanda d'aliments:** hem realitzat treballs sobre l'impacte dels escàndols alimentaris sobre la demanda de carns. Així mateix s'ha estudiat la incidència de la informació que relaciona dieta i salut sobre la demanda d'aliments. Finalment, hem realitzat estudis sobre el impacte econòmic de diverses mesures encaminades a reduir el problema del sobrepès i la obesitat.
 - **Estudis relacionats amb el desenvolupament rural:** En aquest sentit, i pensant que el futur del món rural no ha de dependre exclusivament del desenvolupament del sector agrari, l'enfocament que s'adopta és integrador i multidisciplinari, incloent aspectes com: desenvolupament d'infraestructures, urbanisme, turisme, aspectes logístics, **impactes ambientals, etc.**
 - **Estudis sectorials:** fruites, oli d'oliva, porcí,...
 - **Anàlisis de preus:** el CREDA té una àmplia experiència en la determinació i predicció de preus. Així mateix, sobre les relacions espacials i verticals de preu. En especial s'ha preocupat d'analitzar fins a quin punt els productes agraris són o no els responsables de la inflació.
 - **Estudis de competitivitat d'explotacions agrícoles i ramaderes:** viabilitat, adopció d'innovacions tecnològiques.
 - **Estudis d'impacte de polítiques agràries**
 - **Estudis d'impacte ambiental,** sobre tot centrades en la valoració econòmica d'externalitats.
 - **Estudis sobre les estratègies de les indústries agroalimentàries** i sobre els efectes de les seves polítiques d'investigació i innovació.
 - **Comportament dels detallistes** i del sector de la restauració en la demanda d'aliments.

II. PROJECTES, CONTRACTES I ENCÀRRECS DE SERVEIS R+D+T

II.1. Projectes competitiu

Títol del projecte: **GM and non-GM supply chains: their CO-Existence and TRAcability (CO-EXTRA)**

Entitat finançadora: VI Programa Marc de la UE

Referència de la concessió: 007158

Num. d'entitats participants: 51 partners

Durada: 2005-2009

Pressupost finançat: 114.324€

Investigador coordinador: Ives Bertheau

Títol del projecte: **Factors Determinants i Potencial de Desenvolupament del Mercat de productes ecològics**

Entitat finançadora: INIA

Referència de la concessió: RTA2006-00002-00-00

Durada: 2006-2009

Pressupost finançat: 44.020,80€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Els efectes de les mesures de Desacoblament de la PAC sobre les decisions de producció**

Entitat finançadora: Direcció General d'Investigació del Ministeri d'Educació i Ciència

Referència de la concessió: AGL2006-00949

Durada: 2006-2009

Pressupost finançat: 51.183€

Investigador coordinador: Teresa Serra

Títol del projecte: **RED BIO Réseau d'experimentation, d'échange et de transfert pour le développement de l'agriculture biologique en productions végétales à destination des agriculteurs catalans**

Entitat finançadora: UE. (FEDER)

Referència de la concessió: EFA10/08 - RED BIO

Durada: 2009-2011

Pressupost finançat: 83.200€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Price Transmission between Energy and Food Markets: the Impacts of Biofuels**

Entitat finançadora: INIA

Referència de la concessió: RTA2009-00013-00-00

Durada: 2009-2012

Pressupost finançat: 38.045,45€. A més inclou una beca doctoral de 4 anys

Investigador coordinador: Teresa Serra

Títol del projecte: **Study on the improved methods for animal-friendly production, in particular on alternatives to the castration of pigs and on alternatives to the castration of pigs and on alternatives to the dehorning of cattle.**

Entitat finançadora: European Commission, Health and consumers' directorate-general, animal health and welfare

Referència de la concessió: ALCASDE, SANCO D5 JK/dj D (2008)450346

Durada: 2009

Pressupost finançat: 28.000€

Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Descripció dels projectes competitiu

GM and Non-GM Supply Chains: their CO-EXistence and TRAceability (CO-Extra)

Es tracta d'un projecte multidisciplinar, amb una durada de quatre anys (del 2006 al 2009 ambdós inclosos) i finançat dins del 6è programa Marc de la UE. L'objectiu principal consisteix en desenvolupar una sèrie d'eines i metodologies per analitzar la coexistència entre productes Modificats Genèticament (MG) i no MG, que siguin fàcils de portar a la pràctica, així com de coordinar-les amb les ja existents i integrar-les en un sistema de presa de decisions. Així mateix, tracta de desenvolupar mecanismes que permetin assegurar la traçabilitat dels organismes MG al llarg de la cadena alimentària. Finalment, el projecte tracta d'anticipar tant en termes quantitius com qualitius la futura expansió d'aquest tipus d'organismes.

Una característica important d'aquest projecte és que l'avaluació de les diferents metodologies i eines no només es realitza des d'un punt de vista tècnic, sinó que també s'abordarà des d'una perspectiva, econòmica, social i legal. El projecte està dissenyat per mantenir contactes permanents amb potencials usuaris d'aquesta tècnica amb la finalitat d'avaluar el seu possible impacte i acceptació.

Durant aquest quatre anys, el CREDA ha participa en la part dedicada a l'avaluació econòmica i la percepció social dels aliments MG. En concret, s'ha encarregat d'analitzar a Espanya els possibles punts crítics, a nivell tant de gestió de producció com de percepció i comportament del consumidor, que la coexistència d'organismes MG i no MG poden generar al llarg de la cadena de comercialització. L'especial rellevància d'aquest estudi es deu a que Espanya és l'únic país europeu en què la superfície dedicada a un cultiu transgènic (el blat de moro) ocupa una part rellevant de la superfície cultivada total.

Per a dur a terme aquest projecte, durant l'any 2006 es van realitzar una sèrie d'entrevistes qualitatives a diversos agents socials del sector de productor agrària i agro-industrial. El resultat, ens va permetre determinar que a nivell d'indústria alimentària es duen a terme molts controls per a evitar contaminacions de matèria primera no MG amb matèria primera MG, implicant una elevada despesa per part de les indústries. D'aquestes entrevistes també es va palès la falta d'una correcta segregació d'aquest productes a nivell agrari, per la qual cosa les indústries, en molts casos compren matèria primera de fora d'Espanya per a poder assegurar una correcta segregació del producte.

Així mateix, el CREDA ha coordinat juntament amb la Universitat de Reading, l'estudi sobre el grau de coneixement, la percepció social, les actituds i les intencions de compra dels consumidors sobre els aliments transgènics davant dels aliments convencionals. Per a dur a terme aquest estudi es va realitzar una extensa revisió de literatura per a poder procedir a definir que es el que calia estudiar a partir d'aquell moment. Durant el 2007 es va dissenyar i implementar un qüestionari per als consumidors de cinc països de la UE (Regne Unit, Espanya, Alemanya, Dinamarca i Polònia). Durant l'any 2008 es van analitzar els resultats

obtinguts a partir del qüestionari. El resultat ens expliquen que els consumidors espanyols no es consideren molt informat sobre els aliments MG. Si bé, tampoc revelen un especial interès vers aquestes productes. En relació a l'actitud dels consumidors vers els productes MG, es pot concloure que l'actitud revelada és negativa. Tanmateix, la intenció de compra de productes MG, a Espanya, és positiva si aquests productes comporten beneficis per a la salut. El contrari passa si els aliments MG comporten beneficis per al medi ambient. Finalment cal dir que els consumidors espanyols revelen una tendència a comprar sempre els productes més econòmics sacrificant altres atributs per un menor preu. Cal remarcar que en el marc d'aquest projecte el CREDA va organitzar un workshop durant el més de juliol del 2008.

Finalment, durant l'any 2009 s'han elaborat tres articles científics que estan en procés de revisió en diferents revistes d'impacte. Un d'aquests articles es va presentar com a comunicació en el congrés britànic d'economia agrària (AES). També s'ha participat en l'elaboració d'un llibre que sintetitza els resultats obtinguts en el conjunt del projecte.

▪ **Factors Determinants i Potencial de Desenvolupament del Mercat de productes ecològics**

Des del punt de vista de la producció, l'objectiu del nostre projecte era el de desenvolupar anàlisis el més rigorosos possible sobre la decisió d'adoptar pràctiques d'agricultura ecològica per part dels agricultors, amb l'objectiu de comprendre millor les condicions sota les quals es pren aquesta decisió. La revisió bibliogràfica a l'inici del projecte va permetre identificar diversos gaps en la literatura sobre el tema. El més important fa referència al fet que els estudis previs sobre adopció no van prendre en consideració la influència de les preferències de risc i les diferències d'incertesa entre les pràctiques convencionals i ecològiques, aspecte que ha constituït una de les principals aportacions del nostre treball i en el que ens centrem durant el primer any de desenvolupament del projecte. L'anàlisi de l'eficiència tècnica de les explotacions agrícoles ecològiques en comparació amb les convencionals oferia una altra línia de treball dins del projecte. Aquesta línia es va identificar un cop el projecte ja estava en funcionament i els objectius inicials del mateix en relació a les decisions de producció s'havien assolit. El treball del segon any va estar centrat en aquesta qüestió.

Un cop analitzada aquesta qüestió durant l'últim any del projecte, el nostre interès s'ha orientat cap als estudis de durada. Com és ben sabut, aquests estudis permeten analitzar no tan sols perquè els agricultors adopten tècniques ecològiques de producció, sinó també el temps que tarden en adoptar aquesta decisió. Si bé els estudis previs ja havien analitzat l'adopció de tècniques ecològiques mitjançant aquest mètode, els mateixos no havien pres en consideració la influència dels objectius dels agricultors, les seves preferències de risc, així com la política agrícola. El grup de recerca ha estudiat totes aquestes qüestions combinant les tècniques de l'Anàlisi de Durada amb l'Anàlisi de Components Principals i del sistema d'Anàlisi Jeràrquic a través d'un qüestionari en què es recollia informació sobre les característiques dels agricultors, les seves actituds i opinions, les característiques físiques i econòmiques de les explotacions de raïm, i sobre els determinants de l'adopció de l'agricultura ecològica. El Procés d'Anàlisi Jeràrquic suggereix que el principal objectiu dels agricultors convencionals és l'econòmic, amb un pes del 62.3%. Els objectius mediambientals i socioculturals ocupen la segona i tercera posicions, amb pesos agregats del 24.1% i del 13,6% respectivament. La mateixa jerarquia es pot aplicar al grup ecològic, però els objectius mediambientals i socioculturals tenen una major rellevància, en detriment de l'objectiu econòmic.

L'anàlisi de durada suggereix, en primer lloc, que la presència d'una autoritat local que faciliti informació sobre les pràctiques ecològiques implica una reducció del temps necessari per a la conversió. Així mateix, s'observa que els agricultors que no són adversos al risc són

més propensos a la conversió. Les dificultats per accedir al crèdit també motiven majors nivells d'adopció, fet que podria ser degut a que els adoptants són principalment explotacions petites que tenen nivells d'endeutament petits i que tenen més problemes per accedir a préstecs que els seus col·legues convencionals. La ubicació de les explotacions agrícoles en zones desfavorides també motiva la conversió. També la motiva el fet que l'agricultor tingui una activitat econòmica secundària, a part de l'agricultura. Això és compatible amb fet que les explotacions ecològiques diversifiquen les seves activitats per reduir el risc derivat de possibles pèrdues en la collita. Per contra, aquells agricultors que basen la seva decisió de conversió en motivacions comercials tenen menor probabilitat d'adoptar.

Els resultats també mostren que aquells agricultors amb actituds i opinions favorables a l'agricultura ecològica triguen menys a adoptar. Aquells que creuen en una percepció positiva dels agents socials cap a l'agricultura ecològica, opinen que els inputs agrícoles perillosos s'haurien de prohibir i consideren que els productes ecològics tenen alta qualitat, són més propensos a adoptar. Els nostres resultats també indiquen que els agricultors més vells són menys propensos a adoptar. Per contra, aquells que han assumit la gestió de l'explotació recentment són més favorables. Els increments de preus també afavoreixen l'adopció, així com una mida petita d'explotació. La rellevància de les consideracions mediambientals per sobre d'altres consideracions és un factor clau en l'adopció. Aquells agricultors que consideren rellevant la generació d'ocupació en la seva zona, així com prevenir la despoblació de les zones rurals, tenen més propensió a adoptar més ràpidament. Aquests resultats suggereixen el compromís dels agricultors ecològics de preservar el medi ambient i de generar activitat econòmica en la seva àrea.

Des del punt de vista del consum, el principal objectiu es centrava en la utilització de subhastes experimentals per determinar la disposició a pagar per un producte ecològic i els factors determinants d'aquesta disposició. Tenint en compte que en el consum d'aliments és molt freqüent la compra de múltiples unitats, i tenint en compte les limitacions de les subhastes unitàries (la impossibilitat de la construcció d'una corba de demanda real i de l'obtenció d'una informació adequada sobre elasticitats), reorientem el nostre treball cap al disseny de subhastes multi-unitat (se subhasta més d'una unitat de producte) com una metodologia ideal per a estudiar la disposició a pagar per part del consumidor espanyol cap als aliments ecològics. Atès que la literatura sobre el tema és encara molt escassa, en primer lloc vam començar a treballar en aspectes metodològics de la mateixa. En concret, ens vam plantejar com dissenyar l'experiment de manera que fos menys sensible al problema de la reducció de la demanda (increment de valors nuls a mesura que augmenta el nombre d'unitats subhastades). A partir d'una mostra d'estudiants i prenent com a producte subhastat bosses petites de patates fregides ecològiques (bosses de 90 grams que es poden trobar en qualsevol màquina de vending), vam investigar la sensibilitat de dos mecanismes: Vickrey i uniforme a la reducció de demanda variant el nombre de participants i el nombre d'unitats subhastades.

D'aquest experiment hem elaborat dos treballs: un de relacionat amb la reducció de demanda a les subhastes multi-unitàries i un segon que tracta dels factors determinants de la disposició a pagar per les patates fregides ecològiques. En el primer, els resultats van mostrar, de conformitat amb les prediccions de la teoria, que la subhasta de preu uniforme és més sensible a la reducció de demanda que la subhasta Vickrey multi-unitària. Comparant amb els resultats obtinguts en el tractament de dos participants i dues unitats, hem trobat que un increment del nombre de participants i / o el nombre d'unitats redueix la reducció de demanda en la subhasta de preu uniforme. En general, dels resultats del primer treball del segon experiment, traiem dues conclusions. La primera suggereix la utilització de la subhasta Vickrey multi-unitària per mesurar la disposició a pagar per múltiples unitats idèntiques d'un producte, a causa de la seva poca sensibilitat a la reducció de demanda. La segona conclusió suggereix realitzar la subhasta en un entorn competitiu garantit per la consideració d'un nombre de participants superior al nombre d'unitats.

El segon treball, de caràcter molt més empíric, estava orientat a mesurar la disposició a pagar pel producte subhastat. Vam obtenir una autèntic corba de demanda que mostrava que la disposició a pagar del consumidor per les patates fregides ecològiques és decreixent en el nombre d'unitats sent 0,98 €, 0,70 €, 0,48 € i 0,34 €, respectivament per a la primera, la segona, la tercera i la quarta unitat. També els resultats van mostrar que el preu de mercat del producte convencional així com les actituds positives cap als productes ecològics eren els principals factors determinants de la disposició a pagar per les patates ecològiques.

▪ **Els efectes de les mesures del desacoblament de la PAC sobre decisions de producció**

Una característica essencial de la política agrícola dels països desenvolupats és la protecció que ofereix a les rendes agrícoles. Fins fa relativament poc, l'intervencionisme agrícola havia adoptat principalment la forma de mesures de recolzament als preus de mercat. En els últims anys hem assistit a nombrosos processos de reforma de les polítiques agrícoles que han portat canvis en els mecanismes de protecció. Fins a aquestes reformes, el recolzament al sector agrari es realitzava mitjançant polítiques explícitament lligades a les decisions de producció (polítiques "acoblades" al nivell de producció). Les últimes reformes han intentat desfer aquesta relació mitjançant el procés conegut com "desacoblament".

El desacoblament pretén incrementar l'eficiència econòmica de les polítiques al mateix temps que se segueix recolzant les rendes agrícoles. Idealment, el procés de desacoblament hauria de crear condicions sota les quals les decisions de producció s'adoptessin tenint únicament en compte els factors de mercat.

Aquest projecte d'investigació pretén estudiar els efectes que les mesures de desacoblament recentment adoptades poden tenir sobre les decisions de producció dels agents econòmics. Reconeixent que l'espectre d'efectes de les mesures de desacoblament pot ésser molt ampli, el nostre projecte s'ha centrat, durant l'any 2009, en dues qüestions principals: 1) l'ús de les tècniques estat-dependents (state-contingent) per a l'estudi de les decisions de producció sota risc i 2) l'impacte de les expectatives sobre política sobre les decisions de producció.

Al llarg del desenvolupament del projecte, l'equip investigador ha anat aprofundint en tècniques d'anàlisi de les decisions de producció sota risc. Recentment, Chambers i Quiggin (1998, 2000) han proposat representar la tecnologia de producció estocàstica mitjançant tècniques estat-dependents. Si bé es tracta de tècniques amb nombrosos avantatges teòrics, les dificultats d'implementació de les mateixes a nivell empíric son notables i no existeixen pràcticament estudis aplicats en aquest àmbit. Durant el 2009, l'equip investigador ha estat treballant en aquesta qüestió, juntament amb investigadors de les Universitats de Wageningen i Pennsylvania.

En relació al tema de les expectatives, cal dir que els canvis polítics poden alterar diversos aspectes tals com els preus relatius de mercat, el risc que corren els productors agraris, o les seves preferències de risc. La literatura sobre els efectes del desacoblament ja ha estudiat, amb menor o major intensitat, totes aquestes qüestions. El que encara no ha rebut prou atenció acadèmica, son els efectes que els canvis polítics poden tenir sobre les expectatives dels agricultors, fet que també pot alterar les seves decisions de producció. Durant el 2009, s'ha portat a terme una enquesta a productors d'herbacis catalans amb la finalitat de determinar quines son les seves expectatives sobre política, i com aquestes expectatives afecten les seves decisions de producció. Els resultats de l'enquesta estan en procés d'informatització i seran analitzats durant els pròxims anys.

- **RED BIO Réseau d'experimentation, d'échange et de transfert pour le développement de l'agriculture biologique en productions végétales à destination des agriculteurs catalans**

La producció agrària ecològica ha incrementat considerablement en els últims anys, tanmateix, el mercat d'aquests productes representa poc més del 2% del mercat agroalimentari europeu. Itàlia, Dinamarca, Alemanya, Regne Unit i Suïssa són els països europeus amb major proporció d'agricultura ecològica, mentre que el mercat ecològic Espanyol tan sols representa un 0,8% del sector. Per això, el projecte REDBIO té com a objectiu analitzar els factors determinats que afecten a l'agricultura ecològica. Aquest projecte abraça tot el procés productiu des de els factors tècnics de producció fins a la comercialització dels productes ecològics.

Un 21% de l'indústria ecològica Espanyola al 2008, segons dades del ministeri d'agricultura, es situava a Catalunya, essent aquesta la comunitat autònoma amb major concentració d'activitat industrial ecològica. A més, cal d'estacar que un 15% de la indústria ecològica espanyola es centra en la manipulació i envasat de productes hortícoles, mentre que un 11% se concentra en la transformació i envasat d'olis. Per això, el CREDA participa, dins del projecte REDBIO, en la realització d'un l'estudi sobre les preferències en el consum dels productes agroalimentaris ecològics, també vol analitzar la cadena comercial dels productes agroalimentaris ecològics amb l'objectiu de poder dur a terme una correcta informació, promoció i desenvolupament d'aquest sector.

En primer lloc s'ha desenvolupat una extensa revisió de literatura per a poder determinar que es coneix sobre el comportament dels consumidors europeus en relació als aliments ecològics. A partir d'aquesta revisió s'han desenvolupat dos experiments principals, amb mostres de 400 i 200 individus respectivament. Aquest experiments es divideixen en dues parts, una primera part que implica una enquesta que vol determinar les actituds del consumidor vers els productes ecològics i el procés cognitiu dels consumidors que els porta a escollir o no el consum de productes ecològics. Tanmateix, cada experiment estudia un producte diferent, s'han escollit l'oli d'oliva i la fruita, concretament la poma, ja que són les principals indústries de productes agroalimentaris ecològics a Espanya. La segona part dels experiments vol mesurar la disposició a pagar per a productes ecològics per part dels consumidors. Pel cas de l'oli s'ha definit un experiment d'elecció i pel cas de la poma, s'ha dissenyat una subhasta que contempla un anàlisi sensorial per a mesurar no només el comportament de compra sinó també el comportament un cop ja s'ha tastat el producte.

Finalment, el CREDA ha informat sobre aspectes econòmics per a la desenvolupament d'una enquesta a productors que s'ha desenvolupat en el marc del projecte. Els resultats apuntes cap a una minsa valoració de la producció agrària ecològica per part dels consumidors.

- **Price Transmission between Energy and Food Markets: the Impacts of Biofuels**

La producció mundial de biocombustibles líquids i en especial d'etanol, ha crescut exponencialment durant els últims anys. Aquest creixement es deu, en bona part, als nivells de preus del cru, que han assolit màxims històrics, així com a la creixent rellevància de les polítiques relacionades amb la seguretat energètica i l'efecte hivernacle. Això ha incentivat la utilització de fonts d'energia alternatives als combustibles fòssils tals com els biocombustibles.

Donat que actualment els biocombustibles es generen fonamentalment a partir de matèries primes agràries, la demanda d'aliments per a produir energia entra en competència directa amb l'ús de la producció agrària per a l'alimentació humana i/o animal. Això ha generat preocupacions socials i polítiques relatives als efectes que els

biocombustibles poden tenir sobre els nivells de preus dels aliments i la seva volatilitat. L'objectiu d'aquest projecte és el d'esclarir aquestes qüestions.

Per això s'empraran models econòmics per a quantificar la relació entre els preus del cru, dels biocombustibles i dels aliments. En especial, s'empraran tècniques d'anàlisi de sèries temporals que permetin identificar la relació a llarg termini entre els preus estudiats, la seva dinàmica a curt termini, així com la seva volatilitat. També s'utilitzaran experiments d'elecció per a estudiar les preferències socials pels biocombustibles.

El treball en el marc d'aquest projecte durant l'any 2009 es va centrar en estudiar els impactes sobre els preus dels aliments del mercat d'etanol dels Estats Units, el primer productor a nivell mundial. Els resultats mostren l'existència de forts lligams entre els

preus de l'energia i dels aliments. En concret, un increment dels preus de l'energia dona lloc a un increment dels preus del blat de moro. Aquests resultats suggereixen doncs un trade-off entre l'expansió de la indústria de l'etanol als Estats Units i els impactes positius que la mateixa té sobre les comunitats rurals, i el control de la inflació en el preu dels aliments. En aquest sentit, les segones generacions de biocombustibles que suposen menor competència amb la producció d'aliments, representen una alternativa molt interessant.

- **Study on the improved methods for animal-friendly production, in particular on alternatives to the castration of pigs and on alternatives to the castration of pigs and on alternatives to the dehorning of cattle.**

És tracta d'un tender Europeu multidisciplinari, amb una durada d'un any i Finançat per la UE. Durant aquest any, el CREDA ha participat en la part dedicada a l'anàlisi de la demanda i l'acceptació del consumidor de carn fresca procedent de porcs mascles no castrats. La hipòtesi de partida es basa en què una part de la producció porcina a Espanya usa la castració sense anestèsia dels porcs mascles per millorar la qualitat sensorial de la carn i evitar el desenvolupament del "olor sexual" característica dels porcs no castrats. Aquestes limitacions han jugat un paper important en el rebuig d'una part dels consumidors de la carn procedent de porcs no castrats en ser sensibles a aquesta olor. Així, l'objectiu principal de la nostra aportació era analitzar el potencial de mercat que tindria la carn de porc no castrat i valorar la relació existent entre sacrificar la qualitat de la carn (acceptant carn amb olor sexual) a canvi d'assegurar uns nivells més alts de benestar animal.

Per assolir aquest objectiu, s'ha dissenyat un estudi dins de l'"economia experimental", on els consumidors realitzen al mateix temps una anàlisi sensorial i contesten una enquesta detallada sobre la seva disposició a pagar pel producte que acaben de provar. L'anàlisi sensorial, el Procés Analític Jeràrquic i els experiments d'elecció han estat les tècniques utilitzades més rellevants en l'estudi. Els resultats obtinguts mostren una alta heterogeneïtat en les preferències dels consumidors en els països analitzats. Així, podem afirmar que el benestar animal ha rebut una valoració més baixa com un atribut que podria afectar la decisió de comprar carn de porc fresca. Tant mateix hi ha alts percentatges de consumidors en els països analitzats que no tenen coneixement sobre el mètode de castració i quin mètode és el més utilitzat. La castració no es percep com un element important per al benestar dels porcs. Per últim, el benestar dels porcs representat pel sexe de l'animal ha rebut el menor pes en la decisió de compra potencial o real.

II.2. Contractes i encàrrecs de serveis R+D+T

II. 2.1. Observatoris i Encàrrecs de serveis R+D+T:

Títol del projecte: **Observatori del vi**
Entitat finançadora: DAR
Durada: 2007-2010
Pressupost finançat: 50.000€ (2009)
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Anàlisi dels distribuïdors majoristes de vi a Catalunya. Estratègies de compra/venda i actitud vers els vins catalans amb DO**
Entitat finançadora: DAR
Durada: 2009
Pressupost finançat: 23.000€ (2009)
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Enquesta sobre pràctiques de fertilització a Catalunya.**
Entitat finançadora: DAR
Durada: 2009
Pressupost finançat: 27.000€
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Títol del projecte: **Observatori de Preus dels Aliments**
Entitat finançadora: DAR
Durada: 2009
Pressupost finançat: 51.562,50€
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

II. 2.2. Contractes:

Títol del projecte: **Análisis de la Transmisión de precios a lo largo de la Cadena Alimentaria en España.**
Entitat finançadora: M.A.R.M.
Durada: 2008-2009
Pressupost finançat: 25.818,97 €
Investigador coordinador: José Mª Gil Roig

Descripció dels convenis existents:

II. 2.1. Observatoris i Encàrrecs de serveis R+D+T:

▪ Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava a Catalunya

En aquest tercer any de funcionament de l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava, des del CREDA, s'han publicat quatre informes trimestrals, en els mesos de març, juny, setembre i desembre. La informació que contenen és divulgativa i es dona en format gràfic – numèric. Cadascun dels informes inclou un apartat de seguiment de preus al consum, a més a més d'altres continguts específics, que es descriuen a continuació.

Paral·lelament, s'han anat presentant llistats **d'estudis científics** publicats en relació amb el sector vitivinícola. Aquest any s'han centrat en la temàtica de l'oferta de vins en el sector HORECA.

El **primer informe del 2009**, presenta un estudi de la indústria vinícola catalana i espanyola pels anys 2002 al 2007, en base a la informació comptable de les empreses del sector. Conjuntament, es realitza una radiografia del mercat del vi als Estats Units d'Amèrica. Per finalitzar, es presenta un resum amb els principals resultats de l'estudi sobre el treball de recerca portat a terme pel CREDA, l'any 2008, *"Hàbits de compra i actituds dels restauradors de la costa catalana vers els vins de Catalunya"*.

El **segon informe del 2009**, presenta un apartat en el que s'explora el sector vitivinícola català, recopilant estadístiques bàsiques del sector, tant a nivell del sector agrari com industrial (elaboració de vins i caves). Aquestes estadístiques inclouen informació referent a la superfície i explotacions vitícoles, la producció de vi, així com d'altres d'estructura productiva del sector.

Conjuntament, aquest segon informe, inclou un quadre de comandament del sector, en el que es defineixen els indicadors claus del sector i la seva evolució. La publicació del quadre de comandament es vindrà realitzant semestralment, coincidint amb els informes 2 i 4 de l'any. Per finalitzar, la publicació inclou un resum de l'estudi realitzat, sobre preus del raïm per varietat en el 2008.

El **tercer informe del 2009**, inclou estadístiques bàsiques de comercialització del sector. Concretament, informació referent a consum de vi i comerç exterior, així com comercialització de les DO catalanes. Conjuntament, s'inclou un anàlisi sobre els canvis provocats per la reforma de la nova OCM vitivinícola, un any després de la seva entrada en vigor. En un altre apartat, es presenta la distribució, territorial i per varietat, de les pesades de raïm a Catalunya en la campanya 2008-09. Per finalitzar, es presenta un resum amb els principals resultats de l'estudi sobre el treball de recerca portat a terme pel CREDA, l'any 2008, *"Estratègies de comercialització dels cellers elaboradors de vi de Catalunya"*.

El **quart informe del 2009**, inclou un recull de la campanya del 2009, comptabilitzant les pesades de raïm entrades als cellers i distribuint-les segons les seves primeres destinacions. D'altra banda, com s'ha esmentat, també inclou una actualització del quadre de comandament sectorial presentat en el segon informe.

Conjuntament, s'inclou un anàlisi de resultats econòmics per varietat de raïm del 2008 d'una mostra d'explotacions, dins del marc de les actuacions de la XCAC. Per finalitzar, es presenta una reflexió de l'expert en economia del vi Luis Miguel Albisu (Centre de Recerca i Tecnologia Agroalimentària de l'Aragó, CITA), *"La reforma de l'OCM vitivinícola. Des de l'òptica dels vins de qualitat"*.

Presentacions:

Espiells, 29 de juny del 2009. Presentació a tots els membres de l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava dels estudis encarregats el 2008:

"Hàbits de compra i actituds dels restauradors de la costa catalana vers els vins de Catalunya"; i

"Estratègies de comercialització dels cellers elaboradors de vi a Catalunya".

▪ **Anàlisi dels distribuïdors majoristes de vi a Catalunya. Estratègies de compra/venda i actitud vers els vins catalans amb DO**

Aquest estudi encarregat per l'Observatori de la Vinya, el Vi i el Cava, té com objectiu general analitzar el posicionament del vi amb DO català en el canal de distribució majorista. Amb aquest estudi es pretén contribuir a l'anàlisi de les causes de l'escassa presència de vins catalans amb DO als llocs de consum.

Aquest estudi es centra en el sector majorista de vins de Catalunya.

Concretament, els objectius específics del treball són: conèixer les principals característiques de les empreses de distribució majorista de vi amb DO a Catalunya, conèixer i quantificar les compres (què i a qui compren) i les vendes (què i a qui venen) de les empreses de distribució majorista de vi amb DO a Catalunya, conèixer les estratègies de compra i venda d'aquestes empreses respecte el vi amb DO i conèixer quina actitud tenen vers els vins catalans amb DO.

▪ **Pràctiques de Fertilització a Catalunya. Enquesta 2009**

L'objectiu principal del projecte és quantificar la utilització de fertilitzants orgànics i minerals del sector agrari a Catalunya l'any 2009, mitjançant una enquesta dirigida a una mostra representativa d'agricultors catalans.

Abans de la realització de l'enquesta, la principal font d'informació sobre el consum de fertilitzants era les dades que publica l'Asociación Nacional de Fabricantes de Fertilizantes (ANFFE) o el MARM a partir de dades de l'ANFFE. No obstant, aquestes fonts d'informació són limitades ja que no ofereixen dades del consum de fertilitzants orgànics, i d'altra banda, no permeten conèixer el consum de fertilitzants segons el tipus de conreu, ni per zones més concretes, dins de Catalunya, ni la forma d'aplicació d'aquests.

Per l'any 2009, el DAR va encarregar al CREDA una enquesta adreçada directament a una mostra d'agricultors catalans, amb l'objectiu d'obtenir una informació més específica i així,

poder crear una estadística que permetés estimar el consum de fertilitzants a Catalunya amb més detall.

Concretament, es va enquestar a 262 explotacions agrícoles de Catalunya, i la superfície total enquestada va ser de 11.719 ha.(terres llaurades).

Una vegada elevada la mostra, la superfície representada per les enquestes, és del 93,9% de la superfície total llaurada de Catalunya, segons el Cens Agrari del 1999.

▪ **Observatori de Preus dels Aliments**

L'objecte del projecte és donar suport i assessorament per al disseny, posada en marxa i manteniment de l'Observatori de Preus dels Aliments, que parteix de la iniciativa del Gabinet Tècnic del DAR, al llarg de l'any 2009.

En general el suport i assessorament per al disseny, la posada en marxa i manteniment de l'Observatori de Preus dels Aliments s'ha concretat en les següents tasques: Suport tècnic en el manteniment de la informació dels preus i costos; l'actualització i implementació de l'Indicador de tendència de marges (ITM); elaboració de marges bruts (diferències de preus Origen i destí) i actualització periòdica de les dades de l'ITM; suport en la creació de la documentació per la creació de l'observatori de preus i en el disseny de la pàgina web de l'Observatori de preus.

En concret s'han realitzat tasques informatives, d'estudi, consulta i assessorament en matèria de preus dels aliments tals com: Fer un seguiment de preus al llarg de la cadena alimentària; aplegar i coordinar les informacions que sobre preus i marges provenguin d'altres marcs informatius del DAR i de la Generalitat en general; ampliar i comparar les dades de Catalunya amb la informació dels diferents entorns del mercat català (Espanya, Europa i altres mercats internacionals); establir un banc de dades sobre preus del sector agrari; analitzar l'estructura i els factors relacionats amb la formació de preus i marges dels productes alimentaris en les diferents posicions comercials o esglaons de la cadena i en els diferents períodes temporals; elaborar informes sobre l'evolució de preus i marges i les causes dels desequilibris que es puguin produir en aquest àmbit; subministrar informació per poder millorar la situació competitiva de les explotacions i facilitar una major estabilitat dels ingressos, etc.

I. 2.2. Contractes:

▪ **Anàlisi dels Preus de Transmissió al llarg de la Cadena Alimentària a Espanya.**

L'anàlisi de la transmissió de preus al llarg de la cadena comercial és un tema que ha despertat un gran interès entre els economistes agraris. Els preus són, potser, el principal mecanisme que permet relacionar les diferents baules de la cadena comercial, pel que l'anàlisi de la transmissió de preus s'ha utilitzat com mig per a avaluar el funcionament general dels mercats. Aquest interès ha augmentat en els últims anys

com a conseqüència dels cada vegada més complexos processos de concentració, tant horitzontal com vertical, que han tingut lloc en els mercats agroalimentaris.

En termes generals, s'ha observat que els preus a nivell detallista no reaccionen molt ràpidament abans canvis en les condicions del mercat, sobretot quan els preus al productor disminueixen, el que genera una pèrdua de benestar al consumidor. En aquest marc, un dels aspectes al que s'ha prestat més atenció en els últims anys és a la possible existència d'asimetries en els mecanismes de transmissió de preus al llarg de la cadena alimentària. El concepte de "asimetria" s'associa tant a la magnitud com a la velocitat de resposta dels diferents preus.

L'objectiu d'aquest estudi s'ha centrat a investigar el mecanisme de transmissió de preus al llarg de la cadena comercial a Espanya de cinc productes agroalimentari: llimona, tomàquet, llet, carn de bobino i llucet, i fins a quin punt aquest procés és o no asimètric. Per a cada producte, s'han analitzat les següents relacions:

- Preu percebut pel productor / Preu pagat pel consumidor
- Preu Internacional de referència / Preu al productor a Espanya
- Preu pagat pel principal input / Preu percebut pel productor.

Per a cada relació s'ha tractat de respondre a les següents qüestions:

1. la magnitud de la resposta de cada preu davant un esdeveniment inesperat d'oferta o de demanda;
2. la possible existència d'asimetries en les respostes; i
3. la magnitud i característiques d'aquestes asimetries.

Principals resultats

El preu del pinso no ha influït en l'evolució del preu percebut pel ramader. Solament quan el canvi en el preu del pinso ha estat molt pronunciat (finals de 2007) els costos s'han transmès al preu del ramader.

Entre el preu del pinso i el preu al productor, els ajustaments són lineals i no existeixen asimetries .

Conforme augmenta el grau de transformació, el mecanisme de transmissió de preus és més feble i més a curt termini (cas de la llet líquida).

L'evolució de les asimetries permet concloure que els productors es beneficien a molt curt termini, mentre que els detallistes es beneficien en el llarg termini.

La transmissió de preus és via demanda. Això significa que els preus semblen determinar-se segons quin va a ser el preu en el graó immediatament posterior, en última instància, en el preu de la demanda final

III. TRANSFERÈNCIA DE TECNOLOGIA

III.1. Conferències i seminaris impartits, per invitació

1. GIL, J.M., 2009. La utilización de las subastas experimentales para la valoración de bienes de mercado. Conferencia impartida dentro del Máster de Economía de la Facultad de CC. EE. y EE. de la Universidad de Zaragoza, 6 Febrero.
2. GIL, J.M., 2009. Are market interventions policies effective to improve dietary quality in Spain?. Conferencia impartida en la facultad de Económicas de la Universidad de Helsinki (Finlandia), 16 Abril.
3. GIL, J.M., 2009. Asymmetric Price transmission in the Spanish lamb sector. Conferencia impartida en el Pellervo Economic Research Institute (PTT), Helsinki (Finlandia), 15 Abril.
4. GIL, J.M. 2009. Estudio comparativo entre la agricultura ecológica y convencional: estudio de caso de la viña en Cataluña. Conferencia impartida en las Jornadas Técnica de Producción Agraria Ecológica promovidas por la Generalitat de Catalunya, 17 Noviembre.

III.2. Congressos i workshops organitzats pel centre

II Workshop on Valuation Methods in Agro-food and Environmental Economics: “Experimental Auctions: theoretical background and empirical applications”.
Castelldefels, 2 – 3 juliol de 2009

El CREDA va organitzar el segon d'una sèrie de 4 workshops, en col·laboració amb la *European Association of Agricultural Economics* (EAAE) i l'Associació Espanyola d'Economia Agrària (AEEA), celebrat a Castelldefels, el 2-3 Juliol 2009.

Es tracta d'una iniciativa pionera en el CREDA en forma de taller amb un grup reduït de participants (20 en aquesta segona edició) i dedicat a un tema metodològic molt concret. Aquest II Workshop es va dedicar als Subhastes Experimentals. El Workshop s'estructurava en tres sessions plenàries dedicades a fer un repàs actual de l'art sobre el tema en qüestió i una sèrie de sessions de comunicacions, cadascuna de les quals és comentada individualment per un revisor. Amb aquesta activitat, l'Associació Europea va iniciar un nou tipus d'activitat a les quals venia realitzant. El tema per al Workshop de 2010 és la modelització del risc en el sector agroalimentari i els recursos naturals. Finalment, el tema del Workshop de 2011 està encara per determinar.

IV. PUBLICACIONES

IV.1. Artículos científicos

1. AVAREZ, B., GIL, J.M., HOWARD, B., 2009. Impacts from restoration strategies: assessment through valuation workshops. *Ecological Economics*, 68(3), 787-797.
2. COSTA-FONT, M., GIL J. M., 2009. Structural equation modelling of consumer acceptance of genetically modified (GM) food in the Mediterranean Europe: a cross country study. *Food Quality and Preference*. 20 (6), 399-409.
3. COSTA-FONT, M., 2009. Heterogeneous 'Adaptation' and 'Income Effects' across Self-Reported Health Distribution?. *Journal of Socio-Economics*. 38 (4), 574-580.
4. COSTA-FONT, M., SERRA T., GIL J.M. and GRAS A., 2009. Explaining low farm-gate prices in the Catalan wine sector. *International Journal of Wine Business Research* 21 (2), 169-184.
5. GIL, J.M., BEN KAABIA, M. y CHEBBI, H., 2009. Macroeconomics and Agriculture in Tunisia. *Applied Economics*, 41(1), 105-124.
6. LAMBARRAA, F., STEFANO, S., SERRA, T., GIL, J.M., 2009. The impact of the 1999 CAP reforms on the efficiency of the COP sector in Spain. *Agricultural Economics* **40 (3)**, 355-364.
7. SERRA T., ZILBERMAN D., GIL J.M., 2009. The effects of decoupling on land allocation. *Applied Economics*, 41(18), 2323-2333.
8. SERRA, T., STEFANO, S., GIL, J.M., FEATHERSTONE, A., 2009. Investment Rigidity and Policy Measures. *European Review of Agricultural Economics* Vol. 36 (1), 103-120.
9. SERRA, T., GOODWIN, B.K., 2009. The Efficiency of Spanish Arable Crop Organic Farms, a Local Maximum Likelihood Approach. *Journal of Productivity Analysis* Vol. 31 (2), 113-124.

IV.2. Comunicaciones presentadas a congresos

1. LAMBARRAA, F. STEFANO, S. y GIL, J.M., 2009. The analysis of Long-run technical inefficiency in Spanish olive sector. Comunicación presentada a las IV Jornadas EFIUCO (Eficiencia Universidad de Córdoba). Córdoba, 21-22 mayo.
2. KALLAS, Z., GIL, J.M., 2009. Assessing the impact of advertising on wine preference using Choice Experiments. Comunicación presentada en el Third Annual Conference of the American Association of Wine Economists and the Association of Food Economists. Reims, Champagne (France). 19-21 Junio.
3. KALLAS, Z., LAMBARRAA, F. y GIL, J.M., 2009. Analytical hierarchy process versus the choice experiments: a stated preference analysis. Comunicación presentada en el Tenth International Symposium on the Analytic Hierarchy Process Symposium. Pittsburgh, Pennsylvania, (USA), 27-29 Junio.
4. SERRA, T. , GOODWIN, B.K., 2009. The Efficiency of Spanish Arable Crop Organic Farms, a Local Maximum Likelihood Approach. Poster presented at Agricultural and Applied Economics Association and American Council of Consumer Interests Joint Annual Meeting, Milwaukee, Wisconsin, USA, July 26-28 (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
5. SERRA, T., ZILBERMAN, D., 2009. Price Volatility in Ethanol Markets. Paper presented at Agricultural and Applied Economics Association and American Council of Consumer Interests Joint Annual Meeting, Milwaukee, Wisconsin, USA, July 26-28, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).

6. SERRA, T., ZILBERMAN, D., 2009. Price Volatility in Ethanol Markets. Poster presented at XXVII International Association of Agricultural Economists Conference, Beijing, China, August 16-22. (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
7. HASSOUNEH, I., SERRA, T., GIL, J.M., 2009. Price Transmission in the Spanish Bovine Sector: the BSE Effect. Paper presented at XXVII International Association of Agricultural Economists Conference, Beijing, China, August 16-22, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
8. KALLAS, Z., SERRA, T., GIL, J.M., 2009. Effects of Policy Instruments on Farm Investments and Production Decisions in the Spanish COP Sector. Paper presented at XXVII International Association of Agricultural Economists Conference, Beijing, China, August 16-22, (available from <http://ageconsearch.umn.edu/>).
9. KALLAS, Z., LAMBARRAA, F, 2009. Duration analysis to analyze factors leading wine and processed meat agro-industries to abandon their activities: Policy implications. Poster presented at XXVII International Association of Agricultural Economists Conference, Beijing, China, August 16-22.
10. RADWAN, A., GIL, J.M., BEN KAABIA, M., SERRA, T., 2009. Food Safety Information and Meat Demand in Spain. The XXVII International Conference of Agricultural Economists, Beijing China, August 16 – 22.
11. LAMBARRAA, F. STEFANO, S. y GIL, J.M., 2009. The analysis of irreversibility, uncertainty and dynamic technical inefficiency on the investment decision in Spanish olive sector” Comunicación oral presentada en el 27th Conference of the International Association of Agricultural Economists (IAAE), Beijing, (China), 15-23 Agosto.
12. AKAICHI, F., GIL, J.M. y NAYGA, R.M., 2009. Factors Explaining the Consumers' Willingness-to-Pay for a 'Typical' Food Product in Spain: Evidence from Experimental Auctions. Comunicación oral presentada en el 27th Conference of the International Association of Agricultural Economists (IAAE), Beijing, (China), 15-23 Agosto.
13. LAMBARRAA, F. STEFANO, S. y GIL, J.M., 2009. The impact of dynamic technical inefficiency on investment decision of Spanish olive farms. Comunicación presentada en el 113 Seminario de la Asociación Europea de Economistas Agrarios: A resilient European food industry and food chain in a changing world. Chania (Grecia), 3-6 Septiembre.
14. KALLAS, Z., SERRA, T., GIL, J.M., 2009. Effects of Policy Instruments on Farm Investments and Production Decisions in the Spanish COP Sector. Paper presented at the 113th European Association of Agricultural Economists (EAAE) Seminar, “A Resilient European Food Industry and Food Chain in a Challenging World,” Chania, Crete, Greece, September 3-6.
15. HASSOUNEH, I., SERRA, T., GIL, J.M., 2009. The Impact of Food Scares on Price Transmission Along the Food Marketing Chain. Paper presented at the 113th European Association of Agricultural Economists (EAAE) Seminar, “A Resilient European Food Industry and Food Chain in a Challenging World,” Chania, Crete, Greece, September 3-6.
16. MERCADÉ, LL., GIL, J.M., KALLAS, Z., y SERRA, J., 2009. A choice experiment method to assess vegetables producers' preferences for crop insurance. 113th EAAE Seminar, Chania, Setembre, 3-6
17. COSTA-FONT, M. y GIL, J.M., 2009. Risk perceptions, risk attitudes and the formation of consumer acceptance of Genetically Modified (GM) food. Comunicación presentada en el 113 Seminario de la Asociación Europea de Economistas Agrarios: A resilient European food industry and food chain in a changing world. Chania (Grecia), 3-6 Septiembre.
18. KALLAS, Z., SERRA, T. y GIL, J.M., 2009. Farmer's objectives as determinant factors of organic farming adoption. Comunicación presentada en el 113 Seminario de la Asociación Europea de Economistas Agrarios: A resilient European food industry and food chain in a changing world. Chania (Grecia), 3-6 Septiembre.

19. LAMBARRAA, F., KALLAS, Z., 2009 Subsidies and technical efficiency: An application of stochastic frontier and Random-effect Tobit models to LFA Spanish olive farms. Comunicación presentada en el 113 Seminario de la Asociación Europea de Economistas Agrarios: A resilient European food industry and food chain in a changing world. Chania (Grecia), 3-6 Septiembre.
20. ROMO, R. y GIL, J.M., 2009. Ethnic identity and the consumption of traditional meals among Hispanic immigrants in Spain. Comunicación presentada en el 113 Seminario de la Asociación Europea de Economistas Agrarios: A resilient European food industry and food chain in a changing world. Chania (Grecia), 3-6 Septiembre.
21. HASSOUNEH, I., SERRA, T. y GIL, J.M., 2009. The impact of food scares on price transmission along the food marketing chain. Comunicación presentada en el IV International Business Economics workshop UIB, Palma de Mallorca, España Septiembre 17-18.
22. KALLAS, Z. LAMBARRAA, F. y GIL, J.M., 2009. The theoretical and purchasing stated preferences. Could lead to different results?. Comunicación presentada en el VII Congreso de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria, Almería, (España), 16-18 Septiembre.
23. AKAICHI, F., GIL, J.M. y NAYGA, R.M., 2009. Quantity discounts and willingness-to-pay for organic chips: evidence from multi-unit auctions. Comunicación presentada en el VII Congreso de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria, Almería, (España), 16-18 Septiembre.
24. COSTA-FONT, M Y GIL, J.M., 2009. Meta-Attitudes and the local formation of consumer judgments towards Genetically Modified Food. Comunicación presentada en el VII Congreso de Economía Agraria, Asociación Española de Economía Agraria, Almería, (España), 16-18 Septiembre.
25. GIL, J.M. 2009. Estudio comparativo entre la agricultura ecológica y convencional: estudio de caso de la viña en Catalunya. Conferencia impartida en las Jornadas Técnica de Producción Agraria Ecológica promovidas por la Generalitat de Catalunya, 17 Noviembre.
26. KALLAS, Z., LAMBARRAA, F, 2009. Policy impact on technical efficiency of Spanish olive farms located in Less Favored Area. Paper presented at The 111th EAAE-IAAE Seminar "Small farms: Decline or Persistence?", University of Kent, Kent, (United Kingdom).

V. ALTRES ACTIVITATS

V.1. Tesis Doctorals llegides al 2009

1. COSTA-FONT, Montserrat, 2009, Consumer acceptance, choice and attitudes towards genetically modified (GM) food. Dirigida per Gil, José M. Defensada a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, el 27 d'abril del 2009.
2. LAMBARRAA, Fatima, 2009. Efficiency, Policy Reform and Investment in Spanish Agriculture. Dirigida per Gil, José M. Defensada a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, el 29 de Juny de 2009.

V.2. Defensa del Treball Fi de carrera al 2009

1. DANTÍ, A.; 2009. Anàlisi del consum de conill al sector restaurador de Catalunya. Treball final de carrera Enginyer Tècnic Agrícola. Defensat a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, Gener.
2. FREIXA, E; TOUS, J; GIL, J.; 2009. Estudi comparatiu sobre la viabilitat econòmica d'explotacions d'olivera intensives i superintensives a Espanya. Treball final de carrera Enginyer Tècnic Agrícola. Defensat a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, Setembre, 15.
3. ANTÓN, I; 2009. Factores Determinantes del Consumo de carne de conejo. Análisis de preferencias y aceptación de alternativas al consumo tradicional. Treball final de carrera Enginyer Tècnic Agrícola. Defensat a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, Novembre.
4. LEAL, D. 2009. Puntos de venta de carne de conejo: preferencias y problemática. Treball final de carrera Enginyer Tècnic Agrícola. Defensat a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Castelldefels, Novembre.

V.3. Revisors de revistes científiques

José Mª Gil:

- Membre del Consell Editor de la Revista Economía Agraria y Recursos Naturales
- International Food and Agrobusiness Management Review (IFAMR)
- European Review of Agricultural Economics (EAAE)
- Agricultural Economics (IAAE)
- Food Quality and Preference
- Spanish Journal of Agricultural Research
- Agribusiness: an International Journal
- Journal of Environmental Management
- Food Policy
- Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros (Spain)

- Estudios de Economía Aplicada (Spain)
- Science Research Essays
- International Journal of Wine Business Research
- Agrocienza

Teresa Serra:

- Journal of Econometrics
- American Journal of Agricultural Economics
- European Review of Agricultural Economics
- Agricultural Economics
- Journal of Agricultural Economics
- Review of Agricultural Economics
- Journal of Environmental Management
- Agricultural and Food Science
- Economía Agraria y Recursos Naturales
- Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros
- Spanish Journal of Agricultural Research

Montse Costa:

- Food Policy
- Spanish Journal of Agricultural Research;
- Yearbook of Socioeconomics in Agriculture
- Management Research News.

V.4. Seminaris organitzats al CREDA el 2009

Seminari 1, 14 de gener de 2009:

The comparative Advantages of the Egyptian Animal Production Sector

Autor: Ali Ahmed Ibrahim. CREDA-UPC-IRTA

Seminari 2, 27 de gener de 2009:

Modeling the impact of Food Safety Information on Meat Demand in Spain.

Autor: Amr Radwan. CREDA-UPC-IRTA

Seminari 3, 28 d'abril de 2009:

Time-varying parameter models and structural change in food demand.

Autor: Prof. Mario Mazzochi, Universitat de Bolònia (Itàlia).

Seminari 4, 23 d'abril de 2009:

Consumer acceptance choice and attitudes towards genetically modified food.

Autor: Montserrat Costa-Font, CREDA-UPC-IRTA.

Seminari 5, 23 de juny de 2009:

Efficiency, Policy Reform and Investment in Spanish Agriculture.

Autor: Fátima Lambarra, CREDA-UPC-IRTA.

Seminari 6, 21 de setembre de 2009:

Estudi comparatiu sobre la viabilitat econòmic d'explotacions d'olivera intensives i superintensives a Espanya.

Autor: Ester Freixa, CREDA-UPC-IRTA

Seminari 7, 15 d'octubre de 2009:

El uso de la biotecnología agrícola como instrumento de desarrollo: el impacto del cultivo de los OMG en los granjeros minifundistas del Sur de la India.

Autor: Elena Poli, Universitat de Milà (Itàlia)

V.5. Estades i col·laboracions en altres països

- Estades

Teresa Serra Devesa. Maig-Juliol 2009

Estada de recerca d'investigació de tres mesos en el Business Economic Group de la Wageningen University. Durant aquesta estada Serra ha treballat amb el catedràtic Alfons Oude Lansink en l'elaboració del projecte de recerca: *A dynamic dual model under state-contingent production uncertainty.*

- Col·laboracions internacionals

El CREDA col·labora activament amb la Universidad del Bio Bio (Xile) en la impartició d'un Màster en Agronegocios. Com en anys anteriors, José María Gil s'ha desplaçat a participar com a docent, aprofitant l'estada per impartir dues conferències sobre la crisi de preus en l'agricultura mundial i la competitivitat del sistema agroalimentari europeu. Així mateix, va mantenir diverses reunions amb l'equip rectoral per tal d'impulsar la creació d'un Centre d'Investigació en Economia Agroalimentària juntament amb diversos professors de la Facultat de Ciències Empresarials.

El CREDA així mateix col·labora estretament amb investigadors d'universitats tant prestigioses com: University of California, Berkeley; North Carolina State University; Kansas State University, Wageningen University, etc.

VI.1. Personal RDT

José Mª Gil. Dr. Econòmiques. Director

Teresa Serra. Dra. Econòmiques. Adscrita IRTA

Zein Kallas. Dr. Enginyer Agrònom. Adscrit UPC

Montserrat Costa. Dra. Enginyera Agrònoma. Adscrit UPC (gen-agost09) i adscrit IRTA (des de set09)

VI.2. Personal RDT en formació

Fatima Lambarraa. Enginyera Agro-Economista. Adscrita UPC

Fayçal Akaichi. Enginyer Agrònom

Rodrigo Romo. Llicenciat en Administració d'Empreses

Islam Hassouneh. Llicenciat en Màrqueting

Amr Radwan. Llicenciat en Economia Agrària

Ahmed Yanguí. Enginyer en Agronomia

Bouali Guesmi. Enginyer en Economia Rural

Ester Freixa. Enginyera Agrònoma

Jessica Avitia. Estudiant d'Enginyeria Agrònoma

VI.3. Personal serveis científic tècnics

Lluc Mercadé. Llicenciatura en Ciències Econòmiques i Empresarials (doctorant Economia Aplicada)

Cristina Escobar. Enginyera Agrònoma (doctorant)

VI.4. Personal de Suport i Administració

Anna Pérez. Llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques.

Susana Sánchez. Auxiliar Tècnic Comptable.